

'APOTHEKERS WERELDWIJD TONEN PROFESSIONALITEIT'

Auteur
Frans van den Houdt

Onmiddellijk nadat de Wereldgezondheidsorganisatie de coronacrisis uitriep tot een *public health emergency of international concern* zette de internationale apothekersorganisatie FIP een speciaal crisisteam op. Hierin zitten deskundigen die richtlijnen ontwikkelen ter ondersteuning van apotheekteams wereldwijd. "We helpen hen met de crisis om te gaan en de patiëntenzorg op peil te houden."

APOTHEKERS BETREKKEN BIJ CRISISPROTOCOLLEN

De FIP, die wereldwijd meer dan 150 nationale apothekersorganisaties vertegenwoordigt, publiceerde een lijst met 23 urgente maatregelen die regeringen moeten nemen om in tijden van corona de farmaceutische zorg te waarborgen en ervoor te zorgen dat apothekers een grote rol kunnen spelen in de strijd tegen het virus. Daarvoor is het essentieel dat zij worden betrokken bij het opstellen van crisisprotocollen en dat zij zich vrij kunnen blijven bewegen, ook tijdens *lockdowns*.

Ook moeten apotheekteams kunnen beschikken over voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen en evenals andere essentiële zorgverleners toegang krijgen tot COVID-19-testen.

De hele lijst staat op: <https://bit.ly/2V9yELH>.



“Apothekers hebben vanaf het begin proactief en vindingrijk gereageerd op de pandemie”, zegt de Portugese apotheker Gonçalo Sousa Pinto, coördinator van het COVID-19-crisisteam van de International Pharmaceutical Federation (FIP), werkzaam op het hoofdkwartier in Den Haag. “Van bezorging van medicatie aan huis met de hulp van het Rode Kruis in Italië en Spanje en de nationale postertijen in Portugal, tot specifieke maatregelen in de apotheek om verspreiding van het virus tegen te gaan. Ook hebben apotheken personeel aan elkaar uitgeleend zodat ze steeds open konden blijven. Overal in de

wereld zien we opmerkelijke voorbeelden van professionaliteit en solidariteit.”

Ploegendienst

In het crisisteam dat enkele maanden geleden is opgezet zitten openbaar apothekers, ziekenhuisapothekers, apothekers uit militaire apotheken en noodapotheken, klinisch biologen en andere wetenschappers uit diverse landen. “Inclusief collega’s die in China ervaring hebben opgedaan aan de frontlinie van de crisis”, zegt Sousa Pinto. In de eerste maand zijn de COVID-19-richtlijnen verder ont-

wikkeld en aangepast op basis van nieuw bewijsmateriaal over onder meer behandelopties. “Onze richtlijnen zijn algemene aanbevelingen die door onze leden, die in reactie op de pandemie vaak ook heel snel zelf richtlijnen hebben opgesteld, naar eigen inzicht worden toegepast of worden aangepast aan nationale wetgeving, behoeften en mogelijkheden.”

Aanbevolen wordt onder meer om apotheekteams op te splitsen in ploegen die diensten draaien zonder met elkaar in aanraking te komen, de apotheek tussentijds te sluiten en te ontsmetten, (plexi-)glasschermen te plaatsen bij de balie en om het personeel te beveiligen met mondkapjes en brillen. Sousa Pinto: “We geven ook raad op het gebied van patiëntcounseling en behandelingen voor COVID-19-patiënten, op basis van nieuwe inzichten en onderzoeksresultaten.”

APOTHEKERS HEBBEN ZORGEN EN VRAGEN OVER BEHANDELOPTIES EN BIJBEHOREND BEWIJSMATERIAAL

Om de FIP-richtlijnen snel in de zes officiële talen van de Verenigde Naties (Engels, Frans, Spaans, Russisch, Arabisch en Chinees) beschikbaar te hebben, is nauw samengewerkt met diverse nationale apothekersverenigingen. “Het belang van een internationale organisatie als FIP voor onze beroepsgroep is hierdoor duidelijker geworden dan ooit.”

Online platform

Dat globale gevoel is volgens Sousa Pinto extra versterkt door een serie van druk bezochte webinars onder de titel ‘Gezamenlijk reageren op de pandemie’ en andere initiatie-



**CORONACRISIS
MAAKT CRUCIAAL
BELANG VAN DE
BEROEPSGROEP
DUIDELIJK**

ven, zoals een online platform waarop apothekers met elkaar in discussie kunnen gaan en ervaringen uitwisselen (FIP Covid-19 and Pharmacy Facebook Group).

“Nuttige informatie hebben we toegevoegd aan onze richtlijnen en speciale COVID-19-pagina op de website. Op die pagina maken we ook melding van collega’s uit de hele wereld die aan het virus zijn overleden.”

De FIP heeft daarnaast regeringen en andere relevante partijen opgeroepen apothekers te ondersteunen, zodat ze in tijden van COVID-19 zonder obstakels de strijd tegen het virus kunnen aangaan. Hiervoor is een lijst met 23 noodmaatregelen opgesteld, waaronder het beschikbaar stellen van beschermingsmiddelen en het treffen van voorbereidingen voor het op grote schaal testen en vaccineren (zie kader).

De meeste zorgen en vragen die apothekers hebben betreffen de behandelopties en bijbehorend bewijsmateriaal, zegt Sousa Pinto. “Maar we krijgen ook veel vragen over hun rol bij het testen op corona, over beschermende materialen voor het apothekerteam en het publiek, en over de beste manier om de continuïteit van de farmaceutische zorg te waarborgen. Sommige regeringen geven apothekers meer ruimte dan andere, wat het soms lastig maakt de juiste adviezen te geven.”

Bescherming vrouwen

De maatregelen die landen zelf hebben genomen verschillen vaak sterk van elkaar, maar geven allemaal blijk van inventiviteit en solidariteit. Zo namen openbare apotheken in Portugal de verstrekking van medicijnen aan mensen met hiv, kanker, MS en andere ernstige aandoeningen over van de zieken-

huizen, zodat patiënten niet verhoefden te reizen en hun medicatie soms ook thuisbezorgd kregen.

In Oeganda ontwikkelden farmaciestudenten samen met studenten van andere zorgopleidingen een methode om ethanol te produceren uit de lokaal veel verbouwde sorghumplant, om desinfecterende zeep van te maken. Oostenrijkse apothekers kozen ervoor om op de nationale tv voorlichting te geven over de pandemie en hun collega’s in de Verenigde Staten mogen serologische testen uitvoeren om te bepalen hoe het staat met iemands immuniteit.

WE WILLEN ONZE CAPACITEIT VERSTERKEN OM NOG SNELLER EN BETER IN TE SPELEN OP CRISISSITUATIES

Vrouwen in Spanje en Frankrijk (en inmiddels ook in Nederland) kunnen naar de apotheek gaan en vragen naar een ‘masker 19’, een code-woord voor apothekers dat impliceert dat de vrouwen bescherming nodig hebben omdat ze thuis door een partner worden mishandeld.

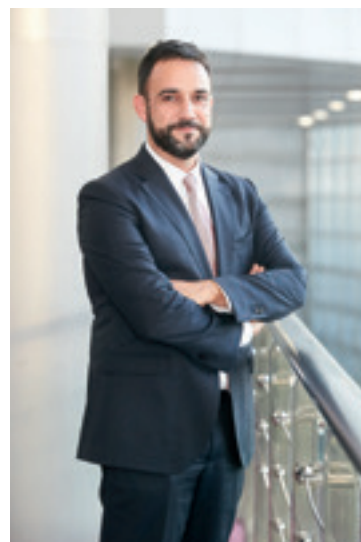
Lange termijn

Naast het crisisteam zet de internationale apothekersorganisatie nu ook een bredere werkgroep van deskundigen op, die zich gaat bezighouden met de langere termijn. “We willen onze mogelijkheden en capaciteit versterken zodat we in de toekomst nog sneller en beter kunnen reageren op de behoeften van apothekers in crisissituaties. Zodat zowel wetenschappelijke als praktische farmaceutische kennis steeds actueel is en onmiddellijk beschikbaar voor onze respons.”

Bovendien richt deze expertgroep zich op lange termijnadviezen inzake

noodsituaties over farmacotherapie, praktijkvoering, vaccineren, testen, tegengaan van infecties, beleidsmaatregelen, de economische impact en onderwijs.

Voor Gonçalo Sousa Pinto staat vast dat de huidige pandemie – “de grootste sinds de Spaanse griep van 1918” – niet alleen de gezondheidszorg in ‘s werelds rijkste en gezondste landen tot het uiterste op de proef heeft gesteld, maar ook dat voor iedereen duidelijk is geworden dat apotheken en apothekers een essentieel onderdeel uitmaken van de zorg. “Meer dan ooit is bewezen hoeveel ze bijdragen aan de efficiëntie en houdbaarheid van gezondheidszorgsystemen, door ook in crisissituaties te allen tijde de beschikbaarheid en het verantwoord gebruik van geneesmiddelen te garanderen. Ik hoop dat regeringen zich hierdoor eindelijk genoodzaakt zien de rol van apothekers officieel te erkennen en blijvend te steunen.” ■



“Sommige regeringen geven apothekers meer ruimte dan andere, wat het soms lastig maakt de juiste adviezen te geven”, zegt Gonçalo Sousa Pinto, coördinator van het COVID-19-crisisteam van de FIP.